

Matan - Great Debates in Jewish Thought, History, and Halakha

The Convert in Judaism

The Convert and Bikkurim

דברים פרק כו

- (א) וְהָיָה כִּי תָבֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִקְנֶה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ נַחְלָה וּרְשָׁתָהּ וַיִּשְׁבַּת בָּהּ:
(ב) וְלִקְחָתָּהּ מֵרֵאשִׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תִּבְיָא מֵאֲרָצְךָ אֲשֶׁר יִקְנֶה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ וְשָׂמַתָּ בְטָנָא וְהִלַּכְתָּ אֶל הַמְקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יִקְוֶה אֱלֹהֶיךָ לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם:
(ג) וּבָאתָ אֶל הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַיָּמִים הֵהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִגְדַּתִּי הַיּוֹם לַיִּקְוֶה אֱלֹהֶיךָ כִּי בָאתִי אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יִקְוֶה לְאַבְתֵּינוּ לְתַת לָנוּ:
(ה) וְעֵנִיתָ וְאָמַרְתָּ לְפָנָי יִקְוֶה אֱלֹהֶיךָ אֲרָמִי אֲבִד אֲבִי וַיֵּרֵד מִצְרַיִמָּה וַיִּגְר שָׁם בְּמִתִּי מֵעַט וַיְהִי שָׁם לִגְדוֹל גְּדוֹל עֲצוּם וְרַב:
(ו) וַיִּרְעוּ אֶתְנֹו הַמְצָרִים וַיַּעֲנוּנוּ וַיִּתְּנוּ עֲלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה:
(ז) וַנִּצְעַק אֶל יִקְוֶה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יִקְוֶה אֶת קִלְנוּ וַיִּרָא אֶת עֲנֵינוּ וְאֶת עֲמַלְנוּ וְאֶת לְחֻצְנוּ:
(ח) וַיִּזְאַנוּ יִקְוֶה מִמְצָרִים בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרְעָ נְטוּיָה וּבְמֵרָא גְדוֹל וּבְאִתּוֹת וּבְמִפְתֵּימָם:
(ט) וַיִּבְאַנוּ אֶל הַמְקוֹם הַזֶּה וַיִּתֵּן לָנוּ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲרָץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ:
(י) וְעַתָּה הִנֵּה הִבְאִיתִי אֶת רֵאשִׁית פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לִּי יִקְוֶה וְהִנְחִיתוּ לְפָנָי יִקְוֶה אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לְפָנָי יִקְוֶה אֱלֹהֶיךָ:

משנה מסכת ביכורים פרק א משנה ד

אלו מביאין ולא קורין:

- 1) הגר מביא ואינו קורא שאינו יכול לומר אשר נשבע ה' לאבותינו לתת לנו
- 2) ואם היתה אמו מישראל מביא וקורא
- 3) וכשהוא מתפלל בינו לבין עצמו אומר אלהי אבות ישראל
- 4) וכשהוא בבית הכנסת אומר אלהי אבותיכם
- 5) ואם היתה אמו מישראל אומר אלהי אבותינו:

תוספתא מסכת ביכורים (ליברמן) פרק א:ב

- 1) ...ר' יהודה אומ' כל הגרים כולן מביאין ולא קורין
- 2) בני קיני חתן משה מביאין וקורין שנ' והיה כי תלך עמו
- 3) ר' יוסה אומ' מאיר היה או' כהנים מביאין ולא קורין מפני שלא נטלו חלק בארץ ואני אומ' כשם שנטלו לויים כן נטלו כהנים בין מדבר מרובה בין מדבר מועט

תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת ביכורים פרק א הלכה ד

מתני' אלו מביאים ולא קורין....

גמ'

....תני בשם **רבי יהודה** גר עצמו מביא וקורא מה טעם [בראשית יז ה] כי אב המון גוים נתתיך. לשעבר היית אב לארם ועכשיו מכאן ואילך אתה אב לכל הגוים. **רבי יהושע בן לוי אמר** הלכה כרבי יהודה. אתא עובדא קומי דרבי אבהו והורי כרבי יהודה:

Rambam's View

רמב"ם הלכות ביכורים פרק ד הלכה ג

הגר מביא וקורא שנאמר לאברהם אב המון גוים נתתיך הרי הוא אב כל העולם כולו שנכנסין תחת כנפי שכינה, ולאברהם היתה השבועה תחלה שיירשו בניו את הארץ, וכן כהנים ולויים מביאין וקורין מפני שיש להן ערי מגרש.

שו"ת הרמב"ם סימן רצג

שאלות ששאל ר' עובדיה גר צדק מרבינו משה זצ"ל ותשובותיו.

אמר משה ב"ר מימון מבני גלות ירושלם אשר בספרד זצ"ל. הגיע אלינו שאלות מרנא ורבנא עובדיה המשכיל המבין גר הצדק ישלם יי פעלו ותהי משכרתו שלימה מעם יי אלהי ישראל אשר בא לחסות תחת כנפיו.

שאלת על עסקי הברכות והתפלות בינך לבין עצמך או אם תתפלל בצבור היש לך לומר אלהינו ואלהי אבותינו ואשר קדשנו במצותיו וצונו ואשר הבדילנו ואשר בחר בנו ושהנחלת את אבותינו ושהוצאתנו מארץ מצרים ושעשה נסים לאבותינו וכל כיוצא באלה הענינים.

יש לך לומר הכל כתקנם ואל תשנה דבר אלא כמו שיתפלל ויברך כל אזרח מישראל כך ראוי לך לברך ולהתפלל בין שהתפללת יחידי בין שהיית שליח צבור.

ועיקר הדבר שאברהם אבינו הוא שלמד כל העם והשכילם והודיעם דת האמת וייחודו של הקדוש ברוך הוא ובעט בע"ז והפר עבודתה והכניס רבים תחת כנפי השכינה ולמדם והורם וצוה בניו ובני ביתו אחריו לשמור דרך ה' כמו שכתוב בתורה כי ידעתיו למען

אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' וגו'. לפיכך כל מי שיתגייר עד סוף כל הדורות וכל המיחד שמו של הקדוש ברוך הוא כמו שהוא כתוב בתורה תלמידו של אברהם אבינו ע"ה ובני ביתו הם כולם והוא החזיר אותם למוטב כשם שהחזיר את אנשי דורו בפיו ובלמודו כך החזיר כל העתידים להתגייר בצואתו שצוה את בניו ואת בני ביתו אחריו. נמצא אברהם אבינו ע"ה הוא אב לזרעו הכשרים ההולכים בדרכיו ואב לתלמידיו וכל גר שיתגייר. לפיכך יש לך לאמר אלהינו ואלהי אבותינו שאברהם ע"ה הוא אביך ויש לך לומר שהנחלת את אבותינו שלאברהם נתנה הארץ שנ' קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה.

אבל שהוצאתנו ממצרים או שעשית נסים לאבותינו אם רצית לשנות ולומר שהוצאת את ישראל ממצרים ושעשית נסים עם ישראל אמור. ואם לא שנית אין בכך הפסד כלום **מאחר שנכנסת תחת כנפי השכינה ונלוית אליו** אין כאן הפרש בינינו ובינך. וכל הנסים שנעשו כאלו לנו ולך נעשו. הרי הוא אומר בישעיה ואל יאמר בן הנכר הנלוה אל ה' לאמר הבדל הבדילני /יבדילני/ ה' מעל עמו וגו', אין שום הפרש כלל בינינו ובינך לכל דבר. ודאי יש לך לברך אשר בחר בנו ואשר נתן לנו ואשר הנחילנו ואשר הבדילנו. שכבר בחר בך הבורא יתעלה והבדילך מן האומות ונתן לך התורה שהתורה לנו ולגרים שנ' הקהל חוקה אחת לכם ולגר הגר חוקת עולם לדורותיכם ככם כגר יהיה לפני יי'. תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר אתכם.

ודע כי אבותינו שיצאו ממצרים רובם עובדי ע"ז היו במצרים נתערבו בגוים ולמדו מעשיהם עד ששלח הקדוש ברוך הוא משה רבינו ע"ה רבן של כל הנביאים והבדילנו מן העמים והכניסנו תחת כנפי השכינה לנו ולכל הגרים ושם לכולנו חוקה אחת. **ואל יהא יחוסך קל בעיניך אם אנו מתיחסים לאברהם יצחק ויעקב אתה מתיחס למי שאמר והיה העולם.** וכך מפורש בישעיה זה יאמר ליי"א אני וזה יקרא בשם יעקב וגו'.

וכל מה שאמרנו לך בענין הברכות שלא תשנה כבר ראינו לזה ממסכת בכורים תמן תנינן הגר מביא ואינו קורא שאינו יכול לומר אשר נשבע יי"א לאבותינו לתת לנו. וכשהוא מתפלל בינו לבין עצמו אומר אלהינו ואלהי אבות ישראל. וכשהוא מתפלל בבית הכנסת אומר אלהינו ואלהי אבותינו זהו סתם משנה. והיא לר' מאיר ואינה הלכה אלא כמו שנתפרש בירושלמי תמן אמרינן תני בשם ר' יהודה גר עצמו מביא וקורא מאי טעמיה כי אב המון גוים נתתיך לשעבר היית אב לאברהם מיכאן ואילך אב לכל הבריות. ר' יהושע בן לוי אמר הלכה כר' יהודה. אתא עובדא קמיה דר' אבהו והורי כר' יהודה. הנה נתברר לך שיש לך לומר אשר נשבע יי"א לאבותינו לתת לנו. ושאברהם אב לך ולנו ולכל הצדיקים ללכת בדרכיו והוא הדין לשאר הברכות והתפלות שלא תשנה כלום. וכתב משה ב"ר מימון זצ"ל

רות פרק ב

(יב) ישלם יקוק פעלך ותהי משכרתך שלמה מעם יקוק אלהי ישראל אשר באת לחסות תחת כנפיו:

רות פרק ג

(ט) ויאמר מי אנת ויאמר אנכי רות אמתך ופרשת כנפך על-אמתך כי גאל אתה:

אלשיך על רות פרק ג פסוק ט

וטעמו וראו כי לא אמרה תפרוש כנפיך על אמתך, כי אם ופרשת כבאה להוסיף על כיוצא בו, והוא כי הוא אמר אליה אשר באת לחסות תחת כנפיו, ואם המואבית מתועבת מלבא בקהל כמואבי, איה איפה חסיתי בצל כנפיו אם מתועבת אנכי מבא בקהלו, אך ודאי אתה הראת לדעת כי קרובה אנכי לפניך וחוסה בצל כנפיו, ובכן גם אתה ופרשת כנפיך גם כן כשם שהוא יתברך כנפיו פרושות עלי כדברך ולא תגעל בי.

תוספות מסכת בבא בתרא דף פא עמוד א

...ג. גר עצמו בר הבאה הוא כדתנן (שם פ"א מ"ד) אלו מביאים ולא קורין הגר מביא ואינו קורא לפי שאינו יכול לומר אשר נשבע לאבותינו לתת לנו

1) ומכאן היא משנה לא היה מניח רבינו תם לגרים לברך ברכת הזימון לפי שאינו יכול לומר שהנחלת לאבותינו ארץ טובה וקתני נמי (שם) כשהוא מתפלל בינו לבין עצמו אומר אלהי אבות ישראל וכשהוא מתפלל בבית הכנסת אומר אלהי אבותיכם ואם היתה אמו מישראל אומר אלהי אבותינו

2) ולר"י נראה דשפיר מצי אמר גר לאבותינו ולא קיימא לן כההיא משנה אלא כר"י דפליג עלה כדאיתא בירושלמי (בכורים פ"א) דאמר תני בשם ר"י גר עצמו מביא וקורא מאי טעמא דאמר קרא (בראשית יז) כי אב המון גוים נתתיך לשעבר היה אב לארם מכאן ואילך לכל גוים ר' יהושע בן לוי אמר הלכה כר"י עובדא אתא קומי רבי אבהו ואורי כר"י

שו"ת הרמב"ם סימן תמח

(לר' עובדיה הגר) **שאלה על אלו הישמעאלים** שאמרת שאינם עובדי ע"ז ואמ' לך רבך שהם עובדי ע"ז והאבנים שמשליכין בתרפותן הן למרקוליס והשיב לך שלא כהוגן עד שנתעצבת אל לברך ונכלמת וקרא עליך ענה כסיל כאולתו תשובה אלו הישמעאלים אינם עובדי ע"ז כלל, וכבר נכרתה מפייהם ומלבם והם מיחידים לאל יתע' יחוד כראוי יחוד שאין בו דופי ...וכן אלו הישמעאלים היום כולם טף ונשים נכרתה ע"ז מפייהם וטעותם וטפשותם בדברים אחרים היא שאי אפשר לאומרו בכתב מפני פושעי ורשעי ישראל..

ואשר השיבך רבך שלא כהוגן והעציבך והכלימך וקראך כסיל עבירה גדולה בידו וחסא גדול חסא וקרוב בעיני ששוגג הוא וראוי לו לבקש ממך מחילה, אף על פי שאתה תלמידו ואחר כך יצום ויזעק ויתפלל ויכנע אולי יתכפר לו וימחול לו האל יתעלה, וכי שכור היה זה [ולא ידע] שבשלישים וששה מקומות הזהירה תורה על הגר ואיה דבר וגר לא תונה והיא אונאת דברים. אילו אמר הוא האמת והיית אתה התועה היה לו להסביר לך פנים ולדבר לך רכות כל שכן שאמרת האמת והוא התועה ועוד שזה דורש אחר הישמעאלים אם הם עובדי ע"ז אם לא היה לו לחוש לעצמו על הכעס שכעס עד שהכלים גר צדק שלא כדן וכבר אמרו ר"ל כל

הכועס יהיה בעיניך כעובד ע"ז. דע שחובה שחייבתנו התורה על הגרים גדולה היא. על האב ועל האם נצטוו בכבוד ומורא ועל הנביאים לשמוע להם ואפשר שיכבד אדם ויירא וישמע ממי שאינו אוהבו, ועל הגרים צונו באהבה רבה המסורה ללב ואהבתם את הגר וגו' כמו שצונו לאהוב את שמו ואהבת את ה' אלהיך. והקב"ה בכבודו אוהב גר, שנ' ואהב גר לתת לו לחם ושמלה. וזה שקרא לך כסיל תמה גדול הוא, אדם שהניח אביו ומולדתו ומלכות עמו וידם הנטויה והבין בעין לבו ובא ונדבק באומה זו שהיא היום למתעב גוי עבד מושלים והכיר וידע שדתם דת אמת וצדק והבין דרכי ישראל וידע שכל הדתות גנובות מדתם זה מוסיף וזה גורע זה משנה וזה מכזב ומחפה על ה' דברים אשר לא כן זה הורס יסודות וזה מדבר תהפוכות והכיר הכל ורדף אחר ה' ועבר בדרך הקדש ונכנס תחת כנפי השכינה ונתאבק בעפר רגלי משה רבינו רבן של כל הנביאים ע"ה וחפץ במצותיו ונשא לבו לקרבה לאור באור החיים ולהעלות במעלת המלאכים ולשמוח ולהתענג בשמחת הצדיקים והשליך העולם הזה מלבו ולא פנה אל רהבים ושטי כזב, מי שזו מעלתו כסיל יקרא. חלילה לך לא כסיל קרא ה' שמך אלא משכיל ומבין ופקח והולך נכוחות תלמידו של אברהם אבינו שהניח אבותיו ומולדתו ונטה אחרי ה' ומי שברך את אברהם רבך ונתן לו שכרו בעולם הזה ולעולם הבא הוא יברך אותך ויתן לך שכרך כראוי בעולם הזה ולעולם הבא ויאריך ימך עד שתורה במשפטי ה' לכל עדתו ויזכה אותך לראות בכל הנחמות העתידות לישראל והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' עמנו והטבנו לך כי ה' דבר טוב על ישראל. משה ב"ר מימון זצ"ל.

Academics on the Rambam

Rabbi Professor Isadore Twersky, Introduction to the Code of Maimonides

However, this opinion concerning the status of proselytes could have been arrived at independently, using purely halakic categories and considerations. It is discussed in the Palestinian Talmud, and the normative conclusion is a subject of controversy between two prominent Tosafists, among whom there is no discernible difference in philosophic posture. While Maimonides' halakic formulation fits beautifully and naturally into the interstices of his philosophic outlook, the latter need not have determined the normative conclusion.³²⁵

על יחסו של הרמב"ם לגר ול"אחר", אביעד הכהן

וכפי שהעיר י' טברסקי²⁴, גישתו של הרמב"ם לגרים ניזונה מגישתו הפילוסופית, העולה בקנה אחד עם תפיסות דמוקרטיות בנות ימינו, ולפיה אין זה ראוי שגורם ביולוגי יהווה עילה מכרעת להפליית אדם. ואולם, לדעת טברסקי, במקרה שלפנינו, אף שמסקנותיו ההלכתיות של הרמב"ם תואמות יפה את השקפתו הפילוסופית, אין הכרח לומר שהיא חייבה את מסקנתו, וייתכן שהיה מגיע אליה רק מכוח ניתוחו את המקורות התלמודיים. לא כן הלשון רבת המבע והרגש של הרמב"ם בתשובה זו, המבטאת לדעתנו את יחסו הרגשי והאידיאלי, לא רק המשפטי והרציונאלי, לגרים ולמעמדם בחברה.

Rabbi Yehuda Halevi on Converts

ספר הכוזרי מאמר א

כו. אמר הכוזרי: אם כן אני רואה שתורתכם אינה נתונה כי אם לכם.
כז. אמר החבר כן הוא, וכל הנלוה אלינו מן האומות בפרט יגיעו מן הטובה אשר ייטיב הבורא אלינו, אך לא יהיה שוה עמנו. ואילו היה חיוב התורה מפני שבראנו היה שוה בה הלבן והשחור, כי הכל בריאותו. אך התורה מפני שהוציאנו ממצרים, והתחברות כבודו אלינו, מפני שאנחנו נקראים הסגולה מבני אדם.
כח. אמר הכוזרי: אני רואה אותך מתהפך היהודי, וכבר שב דברך רזה אחר שהיה שמן:
כט. אמר החבר: בין רזה בין שמן הרחב לי לבך עד שאפרש אותו.
ל. אמר הכוזרי: אמור מה שתרצה.
לא. אמר החבר: בדין הענין הטבעי נתחייב לקיחת המזון, והגידול, וההולדה, וכחותם וכל תנאיהם. והתיחד בזה הצמח ובעלי חיים מבלעדי האדמה והאבנים והמוצאים והיסודות:
לב. אמר הכוזרי: זה כלל שצריך לפרוט אותו, אבל אמת הוא.
לג. אמר החבר: ובענין הנפשי התיחדו בעלי חיים כלם, ונתחייבו ממנו תנועות וחפצים ומדות וחושים נראים ונסתרים וזולת אלה.
לד. אמר הכוזרי: גם זה אין דרך לדחותו.
לה. אמר החבר: ובדין הענין השכלי התיחד המדבר מכל החיים. והתחייב ממנו תקון המדות והמעון והמדינה והיו הנהגות ונמוסים מנהגיים.
לו. אמר הכוזרי: גם זה אמת.
לז. אמר החבר: ואיזו מדרגה אתה חושב למעלה מזאת.
לח. אמר הכוזרי: מעלת החכמים הגדולים.
לט. אמר החבר: איני רוצה לומר אלא מעלה תפריד את בעליה פרידה עצמית, כהפרד הצמח מן הדומם והפרד האדם מן הבהמה, אבל הפרידה ברב ומעט אין לה תכלית, מפני שהיא פרידה מקרית, ואינה מעלה על דרך אמת.
מ. אמר הכוזרי: אם כן אין מעלה במורגשים יתירה על מעלת בני אדם.

מא. אמר החבר: ואם ימצא אדם שיבא באש ולא יוזק בו, ויעמוד מבלי מאכל ולא ירעב, ויהיה לפניו זוהר שאין העין יכולה להסתכל בו, ולא יחלה ולא יחלש, וכאשר יגיע אל תכלית ימיו, ימות לרצונו, כמי שיעלה על מטתו לישן, ויישן בעת ידוע ובשעה ידועה, עם ידיעת העבר והעתיד מה שהיה ומה שיהיה, הלא המעלה הזאת נפרדת בעצמה ממעלת בני אדם.
מב. אמר הכוזרי: אבל המעלה הזאת אלהית מלאכותית אם היא נמצאת, וזה מדין הענין האלהי לא מן השכלי ולא מן הנפשי ולא מן הטבעי.

מג. אמר החבר: אלה קצת תארי הנביא אשר אין עליו חולק, אשר נראה על ידו להמון התחברות הדבר האלהי בהם ושיש להם אלוה מנהיגם כרצונו וכפי עבודתם והמרותם, והגיד להם הנעלם, והודיע איך היה חדוש העולם ויחס בני אדם קודם המבול, היאך נתיחסו אל אדם והיאך היה המבול ויחס השבעים אומות אל שם חם ויפת בני נח, והיאך נפרדו הלשונות, ואיפה שכנו, והיאך צמחו המלאכות ובנין המדינות ושני העולם מאדם ועד עתה.

Loving the Convert

דברים פרק י'

(יז) כי יקוק אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני האדנים האל הגדל הגבר והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד:
(יח) עשה משפט יתום ואלמנה ואהב גר לתת לו לחם ושמלה:
(יט) ואהבתם את הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים:

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף מז עמוד ב

אמר מר: גר שבא להתגייר, אומרים לו: מה ראית שבאת להתגייר? ומודיעים אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות. מ"ט? דאי פריש נפרוש, דא"ר חלבו: קשים גרים לישראל כספחת, דכתיב: ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב. ומודיעים אותו עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני.

רש"י מסכת יבמות דף מז עמוד ב

דאמר מר קשים גרים לישראל כספחת דכתיב ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב - לשון ספחת שאוחזין מעשיהם הראשונים ולומדים ישראל מהם או סומכין עליהם באיסור והיתר.

תוספות מסכת יבמות דף מז עמוד ב

קשים גרים לישראל כספחת - לפי שאין בקיאיין בדקדוקי מצות וישראל למדין ממעשיהם ובמס' נדה (דף יג: ושם) פירש בקונטרס עוד לשון אחר משום דכל ישראל ערבים זה בזה וקשה דפרק אלו נאמרים (סוטה דף לז:): משמע שלא היו ערבין על הגרים דלא חשיב התם ערבות של ערב רב ועוד י"ל דקשים גרים לישראל לפי שמתערבין בהם ואין שכינה שורה אלא על משפחות המיוחסות שבישראל וי"מ לפי שביותר הוזהרו ישראל על הגרים ואין יכולין להזהר מאונאתן.

תוספות הרא"ש מסכת יבמות דף מז עמוד ב

קשים גרים לישראל כספחת לעור. לפי שאין בקיאיין בדקדוק מצות ולמדין ישראל מהם, א"נ לפי שהוזהרו ישראל ביותר על הגרים ואין יכולין ליזהר היטב על אונאתן, א"נ לפי שמתערבים בישראל ואין השכינה שורה אלא במשפחות המיוחסות שבישראל.

תוספות מסכת קידושין דף עא עמוד א

וה"ר אברהם גר פירש לפי שהגרין בקיאיין במצות ומדקדקין בהם קשים הם לישראל כספחת דמתוך כן הקדוש ברוך הוא מזכיר עונותיהם של ישראל כשאין עושין רצונו וכה"ג מצינו גבי הצרפית (מ"א יז) שאמרה מה לי ולך איש האלהים (כי) באת אלי להזכיר [את] עוני שמתוך שהוא צדיק גמור היה נראה לה שמזכיר השם עונה

ספר החינוך מצוה תלא

ונוהגת מצוה זו בכל מקום ובכל זמן בזכרים ונקבות

והעובר עליה ומצער אותם, או שמתרשל בהצלתם, או בהצלת ממונם, או שמקל בכבודם מצד שהם גרים ואין להם עוזר באומה, ביטל עשה זה. ועונשו גדול מאוד, שהרי בכמה מקומות הזהירה תורה עליהם.

ויש לנו ללמד מן המצוה היקרה הזאת לרחם על אדם שהוא בעיר שאינה ארץ מולדתו ומקום משפחות אבותיו, ולא נעביר עליו הדרך במוצאו אותו יחידי ורחקו מעליו עוזריו, כמו שאנו רואים שהתורה תזהירנו לרחם על כל מי שצריך עזר, ועם המידות הללו נזכה להיות מרוחמים מהשם יתברך, וברכות שמים ינוחו על ראשינו, והכתוב רמז טעם הצווי באמרו כי גרים הייתם בארץ מצרים, הזכיר לנו שכבר נכוונו בצער הגדול הזה שיש לכל איש הרואה את עצמו בתוך אנשים זרים ובארץ נכריה, ובזכרנו גודל דאגת הלב שיש בדבר, וכי כבר עבר עלינו, והשם בחסדיו הוציאנו משם, יכמרו רחמינו על כל אדם שהוא כן.

פניני הלכה – אהבת הגר

נמצא שהאובה את הגר מקיים שתי מצוות עשה, והמצערו עובר על שתי מצוות לא תעשה.

משני צדדים צריך להבין את מצוות התורה. האחד, שאכן מוצדק לאהוב את הגר יותר, שהרי הוא עשה מעשה גדול, עזב את עמו וארצו, ומתוך בחירה חופשית בא להצטרף לעם ישראל. וצד נוסף הוא, שהגר עלול להיות רגיש ופגיע יותר מאדם רגיל, מפני שחסרה לו תחושת הביטחון שיש לאדם שנמצא בסביבתו הטבעית. ועל כן, יש חשש שאם יבוא אדם לדבר עם הגר כדרך שהוא

מדבר עם כל אדם, הוא עלול בלא משים לפגוע בו ולגרום לו צער. כי מפני רגישותו היתרה עלול הגר לפרש את דבריו שלא כהלכה וייפגע, ומפני אותה רגישות אף לא יאזור עוז בנפשו ליישב הדבר עם חבריו ולהתפייס. ועל כן הוסיפה התורה וצוותה להיזהר באונאת הגר, כדי שנסקול היטב כל מילה והתבטאות כלפיו.